

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA
I FONDOVA EUROPSKE UNIJE

KLASA: 910-13/21-01/1
URBROJ: 538-04-1-1-1/98-22-109
Zagreb, 12. prosinca 2022. godine

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije na temelju odredbi članka 73. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18), te odredbi članka 27. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, broj 3/17), donosi

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM POSTUPKU
STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ ZA
PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021. – 2027.

I

INTEGRIRANI TERITORIJALNI PROGRAM 2021. – 2027.

I. UVOD

U svrhu započinjanja procesa izrade programskih dokumenata za novo financijsko razdoblje 2021. - 2027., Vlada Republike Hrvatske je na sjednici 5. studenoga 2020. donijela Odluku o operativnim programima vezanim za Kohezijsku politiku za financijsko razdoblje Europske unije 2021. - 2027. u Republici Hrvatskoj i tijelima zaduženima za njihovu pripremu. Slijedom navedenoga, za novo financijsko razdoblje u Republici Hrvatskoj utvrđeni su programi vezani za Kohezijsku politiku, među ostalim, Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. te Integrirani teritorijalni program 2021.– 2027., čiji se EU dio financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda te Fonda za pravednu tranziciju.

S obzirom da se radi o strateškim dokumentima za koji se prema odredbama članaka 62. i 63. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) provodi strateška procjena utjecaja na okoliš, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije kao tijelo nadležno za izradu nacrtu prijedloga oba programa, bilo je dužno za iste provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš.

II. AKTIVNOSTI U OKVIRU POSTUPKA SPUO

Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: SPUO) za programe je proveden u skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine”, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18), Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“ broj 3/17) i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“ 64/08).

U okviru postupka SPUO, provedene su sljedeće aktivnosti:

- Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja upućena je Obavijest o pokretanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-2-1-1/596-21-1) dana 27. siječnja 2021. godine.
- Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja upućen je Zahtjev za provedbu Prethodne ocjene prihvatljivosti za područje ekološke mreže za Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-2-1-1/596-21-2) dana 29. siječnja 2021. godine.
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (KLASA: UP/I-612-07/21-37/60, URBROJ: 517-05-2-3-21-2 od 26. veljače 2021. godine) donijelo je Rješenje kojim je za programe utvrđena obveza provođenja postupka Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.
- Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2021.- 2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021. – 2027. (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-2-1-1/596-21-8) donesena je 11. ožujka 2021. godine. Prilog I predmetne Odluke je redoslijed radnji koje će se provesti u postupku strateške procjene utjecaja na okoliš.
- Upućen je zahtjev nadležnim tijelima određenima posebnim propisima za dostavu mišljenja u postupku određivanja sadržaja strateške studije (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-2-1-1/596-21-9) dana 25. ožujka 2021. Uz Informaciju o provedbi postupka određivanja sadržaja strateške studije za javnost izrađen je i kratki opis ciljeva i programskih polazišta programa. Tijekom konzultacija o sadržaju i razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u strateškoj studiji, u razdoblju od 6. travnja do 6. svibnja 2021. godine, zaprimljena su očitovanja: Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom; Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za zaštitu prirode; Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprava vodnog gospodarstva i zaštite mora; Ministarstva zdravstva; Ministarstva turizma i sporta; Ministarstva poljoprivrede; Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Sektor za programe urbanog razvoja; Hrvatske zajednice županija; Hrvatske zajednice općina; Osječko – baranjske županije; Virovitičko – podravske županije te Istarske županije. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU ugradilo je relevantna očitovanja (primjedbe) u tekst Odluke o sadržaju strateške studije.

- Informiranje o provedbi postupka određivanja sadržaja strateške studije utjecaja na okoliš za Program Konkurentnost i kohezija 2021.- 2027. i Integrirani teritorijalni program 2021.- 2027. održalo se od 7. travnja do 7. svibnja 2021. godine. Uz Informaciju o provedbi postupka određivanja sadržaja strateške studije za javnost izrađen je i kratki opis ciljeva i programskih polazišta programa.

Tijekom konzultacija o sadržaju i razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u strateškoj studiji, u razdoblju od 7. travnja do 7. svibnja 2021. godine, nije zaprimljeno ni jedno mišljenje i/ili prijedlog na sadržaj strateške studije.

Zbog izvanredne situacije proglašenja pandemije COVID-19, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije nije sukladno Uredbi organiziralo zajedničke konzultacije u svrhu usuglašavanja mišljenja o sadržaju studije i utvrđivanja konačnog sadržaja strateške studije. Umjesto toga je dogovoreno da će se elektroničkim putem pojedine primjedbe usuglašavati izravno s tijelima koja iste podnesu.

- Odluka o sadržaju Strateške studije za Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. donesena je 13. svibnja 2021. (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-2-1-1/596-21-26).
- Povjerenstvo za stratešku procjenu utjecaja na okoliš za Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. osnovano je Odlukom ministrice nadležne za regionalni razvoj i fondove Europske unije (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-2-1-1/596-21-29) od 19. svibnja 2021. Predmetna Odluka izmijenjena je 17. siječnja 2022. godine (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-3-1-1/98-22-35) te dodatno 25. travnja 2022. godine (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-1-1-1/98-22-60) radi izmjene imenovanja pojedinih članova povjerenstva.
- U postupku javne nabave, Ministarstvo je odabralo ovlaštenu stručnu pravnu osobu (Zajednicu ponuditelja Dvokut ECRO d.o.o. i OIKON d.o.o.) za izradu strateške studije utjecaja na okoliš nacrtu Prijedloga Programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i nacrtu Prijedloga Integriranog teritorijalnog programa 2021. – 2027. Odabranoj ovlaštenoj stručnoj pravnoj osobi (dalje u tekstu: Ovlaštenik) nakon potpisivanja Ugovora o javnoj nabavi dostavljeni su dokumenti kako slijedi:
  1. nacrt Programa Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027. (poslan u EK)
  2. 1. nacrt Integriranog teritorijalnog programa 2021. - 2027. (poslan u EK)
  3. Ciljevi i programska polazišta Programa
  4. Rješenje MGOR o potrebi provođenja Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu
  5. Odluka MRRFEU o započinjanju postupka SPUO za Programe
  6. Odluka MRRFEU o sadržaju strateške studije.
- Nacrt Strateške studije i ne-tehnički sažetak, prethodno zaprimljen od strane Ovlaštenika, kao i nacrt prijedloga Programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i nacrt prijedloga Integriranog teritorijalnog programa 2021. – 2027. MRRFEU je dostavilo stručnom

povjerenstvu putem elektronične pošte dana 11. siječnja 2022. godine (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-03-1-1/98-22-34) zajedno s pozivom za sudjelovanje na prvoj sjednici povjerenstva u svrhu predstavljanja nacrtu programa i glavnih značajki strateške studije.

- Savjetodavno stručno povjerenstvo za SPUO održalo je ukupno tri (3) sjednice (19. siječnja 2022., 18. veljače 2022. godine i 27. travnja 2022. godine). Povjerenstvo je dostavilo svoje komentare na stratešku studiju i nacrt programa koji su se odnosili jednim dijelom na izričaj, korištenu stručnu terminologiju, potrebu navođenja pojedinih dokumenata u izvorima podataka, ažuriranje popisa zakonodavnih akata, ali i potrebe za doradom dijelova strateške studije posebice onih koji se odnose na sadržaj studije, pojedine ocjene utjecaja na okoliš, poglavlja koja se odnose na vjerojatno značajan utjecaj na okoliš i druge elemente sadržaja studije. Na zadnjoj sjednici, održanoj 27. travnja 2022. godine stručno povjerenstvo je zatražilo dodatne manje izmjene teksta u samoj strateškoj studiji kao i nacrtu mišljenja o cjelovitosti i stručnoj utemeljenosti strateške studije. Kako opseg primjedbi nije bio značajan, pristupilo se glasovanju te je povjerenstvo jednoglasno potvrdilo cjelovitost i stručnu utemeljenost strateške studije. Dogovoreno je da Ovlaštenik doradi stratešku studiju i tekst mišljenja sukladno zaprimljenim komentarima članova povjerenstva.
- Odluka o upućivanju strateške studije i nacrtu prijedloga programa na javnu raspravu donesena je 5. svibnja 2022. godine (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-1-1-1/80-22-70), a obavijest o početku javne rasprave kao i gore navedena Odluka objavljene su 9. svibnja 2022. godine na internetskim stranicama <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/> kao i u dnevnim nacionalnim novinama „Jutarnji list“ i „24 sata“ također 9. svibnja 2022. godine.
- Ovlaštenik je dostavio doradenu konačnu verziju strateške studije i tekst Mišljenja temeljem zaprimljenih komentara članova povjerenstva prema MRRFEU dana 13. svibnja 2022.
- Javna rasprava trajala je od 17. svibnja do 16. lipnja 2022. godine. S prvim danom početka javne rasprave strateška studija, ne-tehnički sažetak strateške studije i nacrti prijedloga programa objavljeni su na internetskim stranicama <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/>.
- Strateška studije, ne-tehnički sažetak studije te Mišljenje potpisano od strane predsjednice Povjerenstva dostavljeno je članovima povjerenstva elektroničkom poštom 19. svibnja 2022. godine (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-1-1-1/98-22-80).
- Zainteresirana javnost pozvana je da podnese pisane primjedbe, mišljenja i prijedloge na adresu MRRFEU, putem elektroničke pošte ili u knjigu primjedbi, mišljenja i prijedloga, koja je u navedenom periodu bila izložena uz svu gore navedenu dokumentaciju u prostorijama Ministarstva. Javno izlaganje o strateškoj studiji i nacrtima prijedloga programa održano je 20. svibnja 2022. godine u prostorijama Ministarstva na kojem su bili prisutni predstavnici Ministarstva kao i predstavnici izabrane Ovlaštenika za izradu

strateške studije. Nakon izlaganja, otvorena je javna rasprava na kojoj nije bilo primjedbi na sadržaj predmetnih dokumenata. U postupku javne rasprave zaprimljeni su prijedlozi i primjedbe tri tijela.

- Paralelno s početkom javne rasprave, upućen je dopis prema tijelima jedanaest (11) koja su sukladno posebnim propisima dužni sudjelovati u postupku strateške studije za dostavom očitovanja na dokumente iz područja svoje nadležnosti (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-1-1-1/98-22-79). Sva tijela dostavila su svoja očitovanja u roku, od čega pet (5) tijela nije imalo dodatne primjedbe na stratešku studiju i same programe.
- Za sva pristigla očitovanja izrađene su tablice komentara o prihvatanju ili ne prihvatanju istih te je sva relevantna dokumentacija objavljena na interentskim stranicima <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/>.
- Slijedom dovršetka postupka javne rasprave Ovlaštenik je prilagodio stratešku studije te istu dostavio MRRFEU dana 24. lipnja 2022. godine.
- Nakon provedenog postupka javne rasprave, Izvješće o javnoj raspravi u postupku strateške procjene utjecaja Programa na okoliš (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-1-1-1/98-22-102) doneseno je 27. lipnja 2022.
- Sukladno članku 25. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš, MRRFEU, kao tijelo nadležno za postupak strateške procjene utjecaja Programa na okoliš, uputilo je 24. lipnja 2022. (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-1-1-1/98-22-99), Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, Upravi za zaštitu prirode, kao središnjem tijelu državne uprave nadležnog za poslove zaštite prirode, zahtjev o prihvatljivosti programa za ekološku mrežu. Gore navedena uprava dostavila je Mišljenje da su prijedlozi oba programa prihvatljivi za ekološku mrežu uz primjenu mjera ublažavanja negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže utvrđenih u strateškoj studiji.
- Nadalje, 24. lipnja 2022., Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja upućen je zahtjev za mišljenje o provedenoj strateškoj procjeni (KLASA: 910-13/21-01/1, URBROJ: 538-04-1-1-1/98-22-100). Dana, 29. lipnja zaprimljeno je mišljenje gore navedenog nadležnog tijela da je postupak strateške procjene utjecaja na okoliš PKK-a i ITP-a 2021. – 2027. proveden sukladno Zakonu u zaštiti okoliša, Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš i Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša .
- Vlada Republike Hrvatske na 140. sjednici održanoj 18. kolovoza 2022. donijela je Zaključke i potvrdila Prijedlog Programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. (KLASA: 978-01/22-02/1, URBROJ: 538-04-1 -1 -1/98-22-76) i Prijedlog Integriranog teritorijalnog programa 2021. – 2027. (KLASA: 978-01/22-02/1, URBROJ: 538-04-1-1-1/98-22-77). Europska komisija odobrila je Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027.

dana 9. studenoga 2022. godine, a Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. dana 2. prosinca 2022. godine i to putem provedbene Odluke EK o odobrenju programa. Programi su objavljeni na stranicama Ministarstva.

- Svi akti iz postupka za koje je predviđeno informiranje ili konzultiranje javnosti sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša, Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša objavljeni su na internetskoj stranici Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (<https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027/>).

III. SAŽETI PRIKAZ NAČINA NA KOJI SU PITANJA ZAŠTITE OKOLIŠA I EKOLOŠKE MREŽE TE REZULTATI STRATEŠKE STUDIJE I MIŠLJENJA TIJELA I JAVNOSTI INTEGRIRANA U PROGRAME

Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. temelji se na ulaganjima u četiri (4) cilja politike (CP) propisanih u članku 5. Uredbe o zajedničkim odredbama broj 2021/1060 (CPR) Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. i to kako slijedi:

- CP1 - Konkurentnija i pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe i regionalne povezivosti u području IKT-a;
- CP2 – Zelenija, otporna Europa s niskom razinom emisija koja prelazi na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnoga gospodarstva, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, sprečavanja rizika i upravljanja njime te održive urbane mobilnosti;
- CP3 - povezanija Europa jačanjem mobilnosti i
- CP4 - Uključivija Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom europskog stupa.

Navedeni CP-e sadržani su unutar šest (6) prioriteta, te detaljnije razrađeni unutar pojedinih specifičnih ciljeva.

Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. temelji se na ulaganjima u također četiri (4) cilja politike (CP), propisanih u članku 5 CPR-a i to kako slijedi:

- CP1-Konkurentnija i pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe i regionalne povezivosti u području IKT-a;
- CP2 – Zelenija, otporna Europa s niskom razinom emisija koja prelazi na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnoga gospodarstva, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, sprečavanja rizika i upravljanja njime te održive urbane mobilnosti;
- CP5- Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa i Jedinstveni posebni cilj unutar Fonda za pravednu tranziciju: - Omogućivanje regijama i ljudima da ublaže socijalne i gospodarske učinke te učinke na zapošljavanje i okoliš koji su posljedica tranzicije prema ostvarenju

klimatskih i energetske ciljnih vrijednosti Unije do 2030. i klimatski neutralnom gospodarstvu Unije do 2050., na temelju Pariškog sporazuma
Navedeni CP-e sadržani su unutar četiri (4) prioriteta, te detaljnije razrađeni unutar pojedinih specifičnih ciljeva.

U procesu izrade programskih dokumenata sa službama Europske komisije tijekom lipnja 2022. godine izvršene su izmjene programa u odnosu na raniju verziju koja je bila predmetom javne rasprave (verzija iz travnja 2022.). Konkretnije unutar ITP 2021. – 2027. došlo je do sljedećih izmjena u lipnju 2022. godine u odnosu na raniju verziju programa kako slijedi:

- Prioritetna ulaganja vezana uz održivi gradski promet iz specifičnog cilja 5.i izdvojena su u specifični cilj 2.viii (prioritet: „Jačanje zelenog, čistog i, pametnog i održivog gradskog prometa u okviru integriranog teritorijalnog ulaganja u gradovima“), no opis aktivnosti i opseg ulaganja ostao je identičan.
- Aktivnost vezana za razvoj poduzetništva u urbanim područjima prebačene su iz specifičnog cilja 5.i i nadodane unutar aktivnosti koje će se financirati u okviru specifičnog cilja 1.iii ITP-a (priorite: „Industrijska tranzicija hrvatskih regija“). Time također nije došlo do promjene opsega aktivnosti.

S obzirom da sve gore navedene aktivnosti bile uključene i analizirane kroz CP5 u sklopu ITP 2021. – 2027. u ranijoj verziji programa iz travnja 2022.godine, samim izdvajanjem i prebacivanjem aktivnosti, nije došlo do značajnih promjena niti potrebe za navođenjem novih mjera za pojedine sastavnice okoliša. Pregled mjera kao i prikaz mogućih utjecaja za navedena područja ulaganja (za održiv gradski prijevoz te razvoj poduzetništva u urbanim područjima) ostao je identičan s jedinom razlikom da su sve navedene mjere sada uključene unutar specifičnog cilja 1. iii, odnosno specifičnog cilja 2. viii unutar ITP-a, a ne više u okviru specifičnog cilja 5.i.

Dodatno, od lipnja do studenoga 2022. godine u konzultaciji s EK i relevantnim nositeljima izrade sadržaja, dorađivani su pojedini dijelovi teksta unutar oba programa, na način da je gdje je to bilo potrebno, izmijenjen izričaj pojedinih dijelova teksta, no isto nije rezultiralo potrebnom za uvođenjem dodatnih mjera zaštite okoliša.

Ovim putem napominjemo da su se PKK 2021. – 2027. i ITP 2021. – 2027. izrađeni u predlošku zadanom od strane Europske komisije koji ne predviđa posebno mjesto (rubriku) na kojem bi se opisali postupak i zaključci (mjere) strateške procjene, no strateška studija navodi u poglavlju G popis mjera koje će se uzeti u obzir prilikom provedbe programa te su iste sadržane u ovom Izvješću o provedenom postupku strateške procjene.

Provedenom procjenom mogućih utjecaja zaključeno je da se provedbom većine aktivnosti očekuju pozitivni utjecaji na pojedine sastavnice okoliša, a eventualni negativni utjecaji provedbe programa na okoliš spriječit će se ili ublažiti provedbom mjera koje su propisane u strateškoj studiji.

Mjere zaštite okoliša koncipirane su na način da predstavljaju uvjete koje trebaju zadovoljiti projekti koji će se financirati unutar oba programa kako bi se osigurala zaštita pojedinih sastavnica okoliša za koje se očekuje određeni utjecaj samom provedbom aktivnosti. Osim u vidu uvjeta, određene mjere predstavljaju preporuke za prioritete usmjeravanja ulaganja ovisno o prepoznatim okolišnim problemima i postojećem stanju okoliša. Kroz stratešku studiju dani su dodatni kriteriji sa aspekta zaštite okoliša koji će u sljedećim koracima provedbe programa omogućiti da se ulaganja usmjere na one projekte koji maksimalno doprinose boljoj kvaliteti pojedinih sastavnica okoliša. Daljnjim razvojnim projektima kojima će provoditi ciljevi programa biti će moguće razmatrati različita varijantna rješenja, ovisno o dostupnost različitih tehnologija i rješenjima i ovisno o njima, demografskim, geografskim i ostalim obilježjima područja na kojima će se projekti razvijati, različitim načinima financiranja kao i gospodarskim subjektima koji će biti nositelji projekata.

Nadalje, vezano za područja **ekološke mreže** na koja provedba oba programa može utjecati utvrđeno je kako se programske aktivnosti unutar specifičnih ciljeva programa odnose na područje cijele Republike Hrvatske i kako zbog nedostatka podataka o geografskom položaju određenih zahvata, nije moguće izdvojiti pojedina područja ekološke mreže na koje provedba programa može utjecati, no zato su u strateškoj studiji razrađeni utjecaji te je dan prijedlog potencijalnih područja ekološke mreže na koje određeni specifični ciljevi mogu utjecati. S tim u vezi, tijekom pripreme projektne dokumentacije biti će potrebno provesti prethodnu ili glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu sukladno Zakonu o zaštiti prirode. Mjere iz strateške studije su koncipirane na način da se mogu ugraditi direktno u programe u vidu preporuka kod razrade pojedinog specifičnog cilja kako bi predstavljale preporuke za korisnike programa i kako bi uzeli u obzir sprječavanje potencijalnih rizika u ranoj fazi planiranja razvojnih projekata, odnosno kako bi već kod planiranja razvoja područja razmatrali i mogućnosti i prilike koja pružaju područja ekološke mreže. Za zahvate za koje su prepoznati mogući negativni utjecaji na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, utjecaji će se dodatno ublažiti ili spriječiti tehničkim i drugim mjerama zaštite na razini pojedinog projekta, kada će biti poznati tehnički detalji i točan obuhvat pojedinog zahvata (tijekom postupaka procjene utjecaja na okoliš, ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, odnosno ishođenja drugih potrebnih dozvola za smještaj pojedinog zahvata u prostoru). Osim mjera predloženih glavnom ocjenom, u obzir treba uzeti i mjere zaštite biološke raznolikosti, šuma i šumarstva, divljači i lovstva te voda predloženih strateškom studijom.

Kao što je ranije navedeno u postupku javne rasprave i prikupljanja mišljenja nadležnih tijela svoje očitovanje dostavilo je 14 institucija tijela od čega 5 institucija/tijela nije imalo dodatne primjedbe. Sva pristigla mišljenja, primjedbe i prijedlozi na programe i stratešku studiju razmotrene su od strane izrađivača strateške studije i MRRFEU te je izrađena tablica prihvaćenih i neprihvaćenih očitovanja. Uvažavajući prihvaćena mišljenja, primjedbe i prijedloge doradjeni su programi i strateška studija na odgovarajući način.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIHVAĆANJA ODABRANOG VARIJANTNOG RJEŠENJA

Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027. su programi kojim se definiraju prioriteti, mjere i aktivnosti potrebne za učinkovitu provedbu odnosno korištenje fondova. Obzirom na karakter ovih programa, njima se ne predviđaju varijantna rješenja već oni predstavljaju okvir za tipove aktivnosti koje će se u programskom razdoblju moći financirati iz određenih fondova. Varijantna rješenja će biti moguće definirati u kasnijoj fazi ovisno o dostupnost različitih tehnologija i rješenjima, demografskim, geografskim i ostalim obilježjima područja na kojima će se projekti razvijati, različitim načinima financiranja kao i gospodarskim subjektima koji će biti nositelji projekata. U skladu s time strateška studija pratila je promjene vezane za aktivnosti koje se planiraju provoditi unutar pojedinih specifičnih ciljeva i vezala se na prethodno izrađene strateške studije i strategije u dijelu koji se odnosi na iste ili slične aktivnosti.

V. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA

U nastavku je dan pregled mjera zaštite okoliša prema sastavnicama okoliša za PKK 2021. – 2027. kako slijedi:

KLIMA I KLIMATSKE PROMJENE (Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama)

1. SC1.i., SC1.iii., SC2.i., SC3.i. – Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.
2. SC1.iii. - Prilikom odabira tehnologija proizvodnje ili izvršenja usluga potrebno je koristiti tzv. zelene tehnologije čime bi se direktno ili indirektno smanjile emisije stakleničkih plinova.
3. SC2.iv. - Prilikom pripreme strateških dokumenta kod procjene ranjivosti na klimatske promjene uključiti i procjenu rizika na zdravlje stanovništva kako bi se pravovremeno definirale mjere prilagodbe i posebno odgovara na krizne situacije.
4. SC2.v. - Kod dimenzioniranja sustava javne odvodnje uzeti u obzir i očekivano povećanje učestalosti vremenskih nepogoda s kratkotrajnim intenzivnim oborinama kako bi se izbjegle poplave urbanih dijelova naselja. Kod razvoja projektne dokumentacije za novu ili rekonstrukciju postojeće obalne vodnocomunalne infrastrukture posebno procijeniti izloženost i ranjivost na očekivani porast razine mora te po potrebi predvidjeti dodatne mjere zaštite.
5. SC2.vii. - Ulaganja usmjeriti i u projekte kojima se povećava znanje o učincima klimatskih promjena na bioraznolikost kako bi se na vrijeme smanjio taj utjecaj i osigurala njihova otpornost.
6. SC3.ii. - Prilikom razvoja projektne dokumentacije provesti analizu mogućih utjecaja projekta na klimatske promjene i po potrebi definirati mjere kojima će se postići

klimatska neutralnost odnosno postavljeni ciljevi smanjenja emisija do 2030. i 2050. godine prema smjernicama za pripremu infrastrukture za klimatske promjene

7. SC4.v. - Ulaganja usmjeriti na jačanje kapaciteta javnozdravstvenih ustanova za praćenje poveznica okoliša, posebno klimatskih promjena sa zdravljem.
8. SC4.v., SC4.vi. - Prilikom planiranja, osigurati energetske učinkovitost novih ili rekonstruiranih objekata, ako je moguće ugraditi i OIE, a u svrhu smanjenja potrošnje energije i emisija stakleničkih plinova.

KRAJOBRAZ

9. SC2.iii., SC2.viii., SC3.i., SC3.ii. - - Koridore nove infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja te u izgradnji obratiti pažnju na vizualno doživljajne kvalitete krajobraza. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.

TLO I POLJOPRIVREDA

10. SC2.ii. - Poljoprivredne kulture i šumske vrste koje se mogu koristiti za proizvodnju biomase kao izvora obnovljive energije trebaju se saditi na zemljištima lošije kvalitete s obzirom da energetske kulture karakterizira mogućnost uzgoja u različitim agroekološkim uvjetima. Također, prilikom odabira lokacija za gradnju postrojenja vezanih za OIE treba izbjegavati zauzimanje P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno propisima o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu te spriječiti fragmentaciju njihove cjelovitosti.
11. SC2.iii., SC3.i., SC3.ii. - Prilikom odabira lokacija za gradnju nove prometne infrastrukture izbjegavati zauzimanje P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno propisima o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu te spriječiti fragmentaciju njihove cjelovitosti.
12. SC2.iv. - Prilikom odabira lokacija za gradnju akumulacija izbjegavati potapanje većih površina P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno propisima o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu te provesti aktivnosti kojima će se spriječiti erozija tla vodom uz novonastale akumulacije.
13. SC2.v. - Sustav vodoopskrbe i javne odvodnje planirati na način da se radovima izbjegava narušavanje kvalitete P1 i P2 poljoprivrednog zemljišta sukladno o prostornom uređenju i poljoprivrednom zemljištu i da se nakon zahvata gornji sloj tla vrati u prvobitno stanje.
14. SC2.vi - Razminirana visoko vrijedna i vrijedna poljoprivredna zemljišta (P1 i P2 poljoprivredna zemljišta) čim prije privesti kulturi.

VODE

15. SC2.ii., SC4.ii, SC4.iii., SC4.v., SC4.vi. - Planirati radove na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način, a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena.
16. SC2.iii. - Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela, a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela.
17. SC2.iv. - Izgradnju zaštitnih vodnih građevina za obranu od poplava projektirati na način da što manje utječu na hidromorfološke elemente vodotoka, osiguraju stabilizaciju obala i pokosa a smanje eroziju (potrebno je pravilno dimenzionirati evakuacijske građevine retencije kako bi se omogućio kontinuitet i hidrološki režim u vodotoku za vrijeme neekstremnih hidroloških prilika; planirani objekti moraju biti dimenzionirani tako da zadovoljavaju potrebe već izgrađenih objekata uzvodno i nizvodno, kako se ne bi ugrozio postojeći hidrotehnički sustav na vodotoku, odabirom odgovarajućih materijala za gradnju omogućiti drenažu podzemnih voda iz zaleđa građevine prema vodotoku). Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena. Radove je potrebno izvoditi na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta.
18. SC2.viii. - Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Na području zona sanitarne zaštite (uključujući i potencijalne) dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Tijekom izgradnje i modernizacije riječne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri sačuvati funkcionalnost postojećeg sustava zaštite od štetnih djelovanja voda i postojeći hidrološki režim. Prilikom planiranja zahvata u prostoru uzeti u obzir opasnosti od štetnog djelovanja voda te uključiti i eventualne mjere prilagodbe klimatskim promjenama.
19. SC3.i. - Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Na području zona sanitarne zaštite (uključujući i potencijalne) dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone

sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela, osobito u razvoju riječnog prometa (električna, hibridna vozila). Tijekom izgradnje i modernizacije riječne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri sačuvati funkcionalnost postojećeg sustava zaštite od štetnih djelovanja voda i postojeći hidrološki režim. Prilikom planiranja infrastrukturnih radova primijeniti odgovarajuće smjernice (npr. Prema ICPDR 2010: Platina – Priručnik dobre prakse u održivom planiranju vodnih putova) na način da utjecaj promjene hidromorfologije bude lokalnog karaktera i na prihvatljivoj razini (kako bi se minimalizirala degradacija korita rijeka poboljšati granulometrijski sastav korita za njegovu stabilizaciju, tamo gdje je to moguće planirati premještanje pojedinih dionica plovnog puta kako bi se koristile dublje zone). Prilikom planiranja zahvata u prostoru uzeti u obzir opasnosti od štetnog djelovanja voda te uključiti i eventualne mjere prilagodbe klimatskim promjenama.

20. SC3.ii. - Kod razvoja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente. Na području zona sanitarne zaštite (uključujući i potencijalne) dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela, osobito u razvoju riječnog prometa (električna, hibridna vozila). Kod modernizacije i izgradnje nove lučke infrastrukture, sakupljanje oborinskih voda s lučkih površina te parkirališta planirati kao zatvoreni sustav odvodnje s pročišćavanjem otpadnih voda prije ispuštanja.

BIORAZNOLIKOST

21. SC1.iii., SC4vi. - Razvoj turizma u nenaseljenim područjima planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne vrijednosti. Planirati razvoj turističke i posjetiteljske infrastrukture na način da se izbjegnu vrijedna rijetka i/ili ugrožena staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost.
22. SC1.v.- Izgradnju širokopojasnih agregacijskih mreža planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegnu vrijedna rijetka i/ili ugrožena staništa, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost.
23. SC2.ii. - Izgradnju OIE planirati izvan područja rasprostranjenosti vrijednih rijetkih i/ili ugroženih staništa i staništa pogodnih za ugrožene i strogo zaštićene vrste, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Elektroenergetske objekte planirati na način da se spriječi elektrokucija životinja.

24. SC2.iii. - Koridore nove infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegnu rijetki i/ili ugroženi stanišni tipovi i staništa strogo zaštićenih vrsta odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak staništa i osigura njihova povezanost te primijeniti rješenja bliska prirodi.
25. SC2.iv. - Prilikom odabira hidrotehničkih zahvata s ciljem obrane od poplave dati prednost zahvatima kojima se minimalno mijenjaju poplavni režimi značajnih područja močvara, šuma ili travnjaka. Tijekom planiranja infrastrukture unutar ili u blizini ugroženih ili rijetkih staništa primijeniti rješenja temeljena na prirodi (NBS):
- korištenje prirodnih retencija i vodotoka u zaštiti od štetnog djelovanja voda
  - izbjegavanje utvrđivanja obala te kanaliziranja i regulacije vodotoka
  - očuvanje povoljne građe i strukture obale, priobalnih područja i riječnih ušća
  - očuvanje povezanosti vodnoga toka te planiranje pregrada na način da se omogući migracija ugroženih i strogo zaštićenih vrsta.
26. SC2.v. - Na razini pojedinačnih zahvata planirati korištenje voda iz prirodnih vodotoka na način da se izbjegne značajan negativan utjecaj uslijed promjena kojima bi se narušilo stanje voda i ekološki zahtjevi vrsta vezanih uz vodene ekosustave.
27. SC2.vi. - Ulaganja usmjeriti u aktivnosti vezane za sanaciju/zatvaranje/obnovu koje se temelje na najboljim raspoloživim tehnologijama kojima će se umanjiti problem procjednih voda na lokacijama i otpuštanja onečišćujućih tvari u okoliš. Odabir lokacije za gradnju postrojenja za gospodarenje otpadom planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegnu rijetki i/ili ugroženi stanišni tipovi i staništa strogo zaštićenih vrsta odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak staništa i osigura njihova povezanost.
28. SC2.vii. - Prilikom odabira vrsta, prednost dati autohtonim vrstama, naročito prilikom sadnje izvan urbanih sredina te prilikom osnivanja parkovnih i/ili šumskih površina uz korita površinskih tokova.
29. SC2.viii. - Trase prometne infrastrukture planirati u najvećoj mogućoj mjeri kroz antropogeno izmijenjena staništa te izbjegavati područja rasprostiranja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova te staništa pogodnih za ugrožene i strogo zaštićene vrste, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak staništa i osigura povezanost te primijeniti rješenja bliska prirodi.
30. SC3.i., SC3.ii. - Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture prvenstveno kroz antropogeno izmijenjena staništa, odnosno na način da se najvećoj mogućoj mjeri izbjegnu rijetki i/ili ugroženi stanišni tipovi i staništa strogo zaštićenih vrsta i na način da se spriječi fragmentacija i gubitak staništa i osigura njihova povezanost te primijeniti rješenja bliska prirodi. Provoditi mjere kontrole širenja, uklanjanja i pravilnog zbrinjavanja invazivnih biljnih vrsta. Prometnu infrastrukturu planirati na način da se omogući implementacija zelene infrastrukture. Prilikom razvoja projekata unapređenja plovnosti minimalizirati potrebu za provedbom aktivnosti produbljivanja dna vodotoka.

31. SC4.ii., SC4.iii. - Izgradnju novih objekata van urbanih područja planirati izvan područja rasprostranjenosti ugroženih i rijetkih stanišnih tipova ili staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA

32. SC2.i. - Prednost dati ulaganjima u projekte energetske obnove u naseljima smještenim u blizini ili unutar zaštićenih područja prirode.
33. SC2.iii. - Novu infrastrukturu u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja.
34. SC2.iv. - Pri planiranju sustava obrane od poplava osigurati povoljan vodni režim bez narušavanja stabilnosti poplavnih staništa unutar zaštićenih područja.
35. SC2.v. - Prednost dati ulaganjima u projekte izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda (sabrne jame, sustavi javne odvodnje, uređaji za pročišćavanje otpadnih voda) u naseljima smještenim u blizini ili unutar zaštićenih područja prirode.
36. SC2.vi. - Prednost dati projektima sanacije područja onečišćenih otpadom unutar zaštićenih područja prirode.
37. SC3.i. - Nove prometne koridore u pravilu planirati izvan zaštićenih područja.
38. SC3.ii. – Nove prometne koridore u pravilu planirati izvan zaštićenih područja. Prilikom modernizacije unutarnjih plovnih puteva osigurati povoljan vodni režim bez narušavanja stabilnosti poplavnih staništa unutar zaštićenih područja.
- 39. SC4.vi. - Razvoj turizma unutar zaštićenih područja planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne vrijednosti zbog kojih su područja uspostavljena.

ŠUME I ŠUMSTVO

40. SC2.i. - U projektima energetske obnove, a osobito obnove objekata koji su kulturna dobra, prednost dati korištenju drva i proizvoda od drva kao doprinos ublažavanju klimatskih promjena.
41. SC2.ii. - Prilikom odabira lokacija za iskorištavanje OIE, potrebno je integriranim prostornim planiranjem u što većoj mjeri izbjegavati zauzeće i fragmentaciju šumskih površina te osigurati održivo korištenja šuma, uz primjenu mjera zaštite okoliša na projektnoj razini kojima je moguće umanjiti negativan utjecaj na šume i šumarstvo.
42. SC2.iv. - Pri planiranju sustava obrane od poplava osigurati povoljan vodni režim bez narušavanja stabilnosti šumskih ekosustava poplavnog područja. Također, prednost dati retencijama nad akumulacijama. Kod planiranja sustava upravljanja bujičnim tokovima

i s njima povezanim rizicima od pojave erozija i klizišta, prednost dati prirodnim rješenjima, biotehničkim sustavima, korištenjem odgovarajućih autohtonih vrsta šumskog drveća i grmlja.

43. SC2.v. - Sustav javne vodoopskrbe i javne odvodnje planirati na način da se u što većoj mjeri izbjegne krčenje šuma i fragmentiranje šumskih površina, osobito šuma visokog uzgojnog oblika. Gdje je moguće, koristiti postojeće i/ili planirane trase šumske infrastrukture (prometnice, prosjeke).
44. SC2.vii. - Pri planiranju revitalizacije šumskih ekosustava kao i planiranja urbanih šuma u urbanim područjima, a u suradnji sa šumarskim stručnjacima, koristiti primarno autohtone vrste prilagođene stanišnim i klimatskim uvjetima ciljanog područja, u svrhu sprječavanja rizika od pojave i širenja invazivnih alohtonih šumskih štetnika i bolesti koje se mogu uvesti putem sadnica, a koje mogu utjecati na stabilnost i bioraznolikost šumskih ekosustava izvan i unutar urbanih područja. Na razminiranim šumskim površinama čim prije uspostaviti redovno gospodarenje te provesti hitnu sanitarnu sječu i adekvatne mjere njege radi revitalizacije šume i šumskog zemljišta.
45. SC3.i., SC3.ii. - Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju šumska područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju ruba šume u vidu sadnje zaštitnog pojasa grmlja i drveća kako bi se zatvorio rub šume i zaštitio od vanjskih abiotičkih utjecaja (svjetlost, vjetar).
46. SC4.vi. - Kod obnove i gradnje kulturne i turističke infrastrukture prednost dati korištenju drva i proizvoda od drva kao doprinos u ublažavanju klimatskih promjena.

DIVLJAČ I LOVSTVO

47. SC2.ii. - Prilikom odabira lokacija za izgradnju infrastrukture i iskorištavanje OIE, potrebno je u što većoj mjeri izbjegavati zauzeće i fragmentaciju staništa uz primjenu mjera zaštite okoliša na projektnoj razini kojima je moguće umanjiti negativan utjecaj na divljač i lovstvo.
48. SC2.iv. - Pri planiranju sustava obrane od poplava voditi računa o staništima pogodnim za razmnožavanje i obitavanje divljači, posebno divljih pataka i ako je moguće izbjegavati takva područja te izbjegavati uklanjanje vegetacije.
49. SC2.v. - Sustav javne vodoopskrbe i javne odvodnje planirati na način da se u što većoj mjeri izbjegne krčenje šuma i fragmentiranje lovnoproduktivnih površina.
50. SC3.i., SC3.ii. - Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava zauzimanje novih lovnoproduktivnih površina i presijecanje koridora divljači kao i fragmentacija staništa. U suradnji s lovoovlaštenicima premjestiti lovnotehničke i lovnogospodarske objekte s planiranih trasa. Utvrditi ustaljene migracijske koridore te osigurati nesmetano kretanje divljači i povezanost staništa uz primjenu odgovarajućih tehničkih rješenja u najvećoj mogućoj

mjeri. Postaviti svjetlosnu i /ili zvučnu signalizaciju i zaštitne ograde na mjestima prijelaza za divljači koja odvrćaju divljač od prelaska ceste kod nailaska vozila.

KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

51. SC2.i. - Pojedinačne projekte energetske i cjelovite obnove za objekte koji su kulturna dobra prilagoditi utvrđenim svojstvima i vrijednostima kulturnog dobra, uz obvezno ishodenje stručnog mišljenja koje izdaje nadležni konzervatorski odjel Ministarstva kulture i medija, Uprave za zaštitu kulturne baštine, a koje sadrži konzervatorske smjernice za izradu detaljnog opisa i grafičkog prikaza predviđenih zahvata energetske obnove zgrade.
52. SC2.ii. - Pojedinačne projekte opskrbe obnovljivom energijom za objekte koji su kulturna dobra prilagoditi utvrđenim spomeničkim svojstvima i vrijednostima, uz obvezno ishodenje stručnog mišljenja koje izdaje nadležni Konzervatorski odjel Ministarstva kulture i medija, Uprave za zaštitu kulturne baštine, a koje sadrži konzervatorske smjernice za izradu detaljnog opisa i grafičkog prikaza predviđenih zahvata energetske obnove zgrade.
53. SC2.v., SC2.vi., SC3.ii., SC4.vi. - Prilikom odabira lokacije za gradnju infrastrukture/postrojenja za gospodarenje otpadom izbjegavati prostore u blizini zaštićenih kulturnih dobara. Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.
54. SC2.viii. - Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.

STANOVNIŠTVO

55. SC1.iii. - Prednost dati ulaganjima u područja u kojima je izraženiji trend rasta nezaposlenosti i depopulacijskim područjima te u područja gdje su izraženija emigracijska kretanja (izražen negativni migracijski saldo).

56. SC1.v. - Izraditi bazu podataka koja će sadržavati podatke o ruralnim područjima koja nemaju dostupne digitalne komunikacijske mreže, a u kojima postoji potreba. Potreba za navedenom infrastrukturom može ovisiti i o dobnoj i socijalnoj strukturi stanovništva na konkretnom području . Npr. ukoliko se u nekom ruralnom području nalazi 90% starog stanovništva, a takva nepovoljna demografska struktura u ruralnim područjima nije rijetkost, pitanje je postoji li potreba za uvođenjem digitalne komunikacijske. Izrada ove baze koristila bi se u svrhu usmjeravanja ulaganja u područja gdje je potrebno.
57. SC2.vi. - Ulaganja usmjeriti u edukaciju i informiranje lokalnog stanovništva o izgradnji CGO-a i važnosti odvojenog sakupljanja i recikliranja otpada. Posebno se to odnosi na lokacije CGO-a i ostalih dijelova sustava gospodarenja otpadom s obzirom da se može očekivati povećani otpor prilikom njihove izgradnje.
58. SC4.ii., SC4.iii. - Ulaganja usmjeriti u teže dostupna područja s većim udjelom ranjivih skupina i izraženijim trendom depopulacije.

ZDRAVLJE LJUDI

1. SC2.vii. - U provedbu Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima uključiti i širenje pješačkih i rekreacijskih zona kao dio razvoja zelene infrastrukture. U nastavku je dan pregled mjera zaštite okoliša prema sastavnicama okoliša za ITP 2021. – 2027. kako slijedi:

KLIMA I KLIMATSKE PROMJENE (Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama)

1. SC1.iii., SC2.viii., SC5.i., SC5.ii. - Pri razvoju projekata, projektnu dokumentaciju pripremiti uvažavajući pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanje klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na klimatske promjene.
2. Pravedna tranzicija - Kod ulaganja u poljoprivrednu i prehrambenu infrastrukturu naglasak staviti na ekološki uzgoj sa smanjenim emisijama stakleničkih plinova.

KRAJOBRAZ

3. SC2.viii. - Koridore nove cestovne infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.
4. SC5.i. - Pri planiranju zelene infrastrukture u urbanim područjima, a u suradnji s odgovarajućim stručnjacima, koristiti primarno autohtone vrste. Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.

5. SC5.ii. - Pri planiranju razvoja urbane zelene mreže, surađivati s odgovarajućim stručnjacima. Nadogradnju/rekonstrukciju neiskorištene državne imovine na otocima; otvaranje novih muzeja, posjetiteljskih centara; ulaganje u infrastrukturu (izgradnja) planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju vrijedna krajobrazna područja i obratiti pažnju na vizualno doživljajne kvalitete krajobraza. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju područja u stanje što sličnije zatečenom, a zahvat maksimalno vizualno uklopiti u prostor.

VODE

6. SC2.viii., SC5.i., SC5.ii. - Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena. Kod projektiranja nove prometne infrastrukture zadržati postojeće stanje vodnih tijela a na mjestu prelaska preko vodnih površina obavezno planirati odgovarajuće propuste i/ili prijelaze i osigurati što manji utjecaj na hidromorfološke elemente vodotoka. Koristiti ekološki prihvatljiva rješenja kako bi se smanjile emisije onečišćujućih tvari u tlo i procjeđivanje istih u vodna tijela. Radove je potrebno izvoditi na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od zagađenja na bilo koji način a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta.
7. Pravedna tranzicija - Planirati radove na način da ne dođe do pogoršanja ekološkog i kemijskog stanja vodnih tijela, odnosno uz minimalan rizik od onečišćenja na bilo koji način, a na području zona sanitarne zaštite dodatno planirati i izvoditi strože kriterije zaštite sukladno pravilniku kojim su utvrđene zone sanitarne zaštite i odlukama o zonama sanitarne zaštite izvorišta. Prilikom planiranja zahvata u prostoru kod procjene opasnosti od štetnog djelovanja voda (poplava) uključiti i utjecaje klimatskih promjena.

BIORAZNOLIKOST

8. SC1.i. - Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost.
9. SC2.viii., SC5.i. - Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće prometne infrastrukture.
10. SC5.ii. - Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo

zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Planirati razvoj trasa infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće prometne infrastrukture. Vodnokomunalne zahvate projektirati na način da se ne izvodi obaloutvrđivanje/kanaliziranje/pregrađivanje vodotoka odnosno minimalizirati potrebu za izvedbom više hidrotehničkih zahvata na jednom vodotoku te primijeniti rješenja temeljena na prirodi.

11. Pravedna tranzicija - Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta, odnosno na način da se spriječi fragmentacija i gubitak ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta i osigura njihova povezanost. Razvoj turizma u nenaseljenim područjima planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne vrijednosti. U planiranju turističke i posjetiteljske infrastrukture izbjegavati vrijedna rijetka i/ili ugrožena staništa i staništa ugroženih i strogo zaštićenih vrsta.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA

12. SC5.i., SC5.ii. - Razvoj turizma unutar zaštićenih područja planirati na način da se ne ugroze temeljne prirodne i kulturne vrijednosti zbog kojih su područja uspostavljena.

ŠUME I ŠUMSTVO

13. SC2.viii. - Koridore nove cestovne infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju šumska područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju ruba šume u vidu sadnje zaštitnog pojasa grmlja i drveća kako bi se zatvorio rub šume i zaštitio od vanjskih abiotičkih utjecaja (svjetlost, vjetar).
14. SC5.i. - Pri planiranju zelene infrastrukture u urbanim područjima, a u suradnji sa šumarskim stručnjacima, koristiti primarno autohtone vrste prilagođene stanišnim i klimatskim uvjetima ciljanog područja, u svrhu sprječavanja rizika od pojave i širenja invazivnih alohtonih šumskih štetnika i bolesti koje se mogu uvesti putem sadnica, a koje mogu utjecati na stabilnost i bioraznolikost šumskih ekosustava izvan i unutar urbanih područja. Koridore nove cestovne i željezničke infrastrukture planirati na način da se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju šumska područja. U slučajevima kada to nije moguće, projektom predvidjeti sanaciju ruba šume u vidu sadnje zaštitnog pojasa grmlja i drveća kako bi se zatvorio rub šume i zaštitio od vanjskih abiotičkih utjecaja (svjetlost, vjetar).
15. SC5.ii. - Područja za iskorištavanje OIE planirati na način da se najvećoj mogućoj mjeri izbjegavaju šumska područja. U slučaju kada to nije moguće, na projektnoj razini odgovarajućim mjerama zaštite osigurati da se utjecaj izgradnje svede na prihvatljivu razinu.

DIVLJAČ I LOVSTVO

16. SC2.viii. - Prilikom odabira lokacija za izgradnju infrastrukture potrebno je u što većoj mjeri izbjegavati zauzeće i fragmentaciju staništa uz primjenu mjera zaštite okoliša na projektnoj razini kojima je moguće umanjiti negativan utjecaj na divljač i lovstvo.

17. SC5.i. - Prilikom odabira lokacija za izgradnju infrastrukture i iskorištavanje OIE, potrebno je u što većoj mjeri izbjegavati zauzeće i fragmentaciju staništa uz primjenu mjera zaštite okoliša na projektnoj razini kojima je moguće umanjiti negativan utjecaj na divljač i lovstvo.

KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

18. SC1.iii., SC5.ii. - Prilikom odabira lokacija za gradnju poslovne i istraživačke infrastrukture izbjegavati prostore u blizini zaštićenih kulturnih dobara. Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.
19. SC 2.viii., SC5.i. - Za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima tijekom planiranja zahvata ishoditi uvjete i prethodna odobrenja/potvrde od nadležnog Konzervatorskog odjela. U zaštićenim arheološkim zonama, obvezno je zaštitno arheološko istraživanje. Na osnovi rezultata istraživanja odredit će se konzervatorski uvjeti za moguće zahvate na određenoj lokaciji. Ukoliko se tijekom radova na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište, nepokretne ili pokretne arheološke predmete, potrebno je odmah obustaviti daljnje radove i o nalazištu i nalazima hitno obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel.

STANOVNIŠTVO/ZDRAVLJE LJUDI

20. SC1.iii. - Prednost dati ulaganjima u područja u kojima je izraženiji trend rasta nezaposlenosti i depopulacijskim područjima te u područja gdje su izraženija emigracijska kretanja (izražen negativni migracijski saldo).
21. SC5.i., SC5.ii. - Poticati participativni pristup u integriranim projektima ulaganja (uključivanje relevantnih socioekonomskih dionika u planiranje i provedbu aktivnosti). Osnivati i širiti pješačke zone u integriranim projektima zelene infrastrukture te pilot projektima na razini gradskih četvrti. Osigurati dostupnosti pitke vode na javnim prostorima (npr. javne česme i zdenci). Planirati javne prostore za slobodno provođenje rekreativnih aktivnosti.

Mjere za ublažavanje negativnih utjecaja programa na ekološku mrežu (EM)

Rješenjem Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprave za zaštitu prirode (KLASA: UP/I-612- 07/21-37/60, URBROJ: 517-05-2-3-21-2, 26. veljače 2021.) ocijenjeno je da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje programa na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže tijekom njihove provedbe. Temeljem navedenog Rješenja, kao i provedenom inicijalnom procjenom mogućih utjecaja na EM provedbom aktivnosti predviđenih programima ustanovljeno je da se ne očekuju utjecaji provođenjem aktivnosti koje

se uglavnom odnose na jačanje kapaciteta, povezivanje znanstvenog i gospodarskog sektora i ulaganja u opremu i infrastrukturu već postojećih objekata. Provedba aktivnosti koje bi potencijalno mogle predstavljati značajan rizik za očuvanje povoljnog stanja prirodnih stanišnih tipova odnose se na aktivnosti izgradnje prometne, energetske i komunalne infrastrukture, plovnih puteva i industrijskih zona.

Provedba aktivnosti unutar programa moguća je na cijelom području RH te u ovoj fazi nije poznato niti koji niti koliko projekata će se stvarno i financirati. Zbog toga, nije bilo moguće odrediti niti stvarni niti kumulativni utjecaj na EM te se procijeni pristupilo na način da se istaknu mogući rizici za ciljeve očuvanja i cjelovitost područja EM do kojih može doći realizacijom pojedinih tipova aktivnosti. Nadalje, za zahvate kod kojih je prepoznata mogućnost pojave utjecaja, tijekom pripreme projektne dokumentacije potrebno je provesti prethodnu ili glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu sukladno Zakonu o zaštiti prirode. Na razini Glavne ocjene dane su mjere ublažavanja negativnih utjecaja grupirane po specifičnim ciljevima na koje se odnose, a za koje je inicijalnom procjenom utvrđen mogući negativan utjecaj. Prilikom definiranja mjera analizirane su i preuzete te prilagođene pojedine mjere ublažavanja utvrđene drugim strateškim procjenama i dokumentima.

Prijedlog mjera ublažavanja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže prilikom provedbe specifičnih ciljeva PKK-a 2021. – 2027. dan je u nastavku kako slijedi:

1. SC1.i., SC1.iv., SC1.v. - Izgradnju u načelu planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, osim ako je moguće dokazati da nema značajni negativni utjecaj i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj.
2. SC1.iii - Izgradnju u načelu planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, osim ako je moguće dokazati da nema značajni negativni utjecaj i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Prilikom razvoja turističke ponude sagledati ranjivost prostora s aspekta rasprostranjenosti ciljnih staništa / staništa pogodnih za ciljne vrste, usluga ekosustava i/ili prihvatnog kapaciteta za posjetitelje.
3. SC2.i. - Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže osim ako je moguće dokazati da nema značajan negativan utjecaj ili primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Obnovu/rekonstrukciju zgrada javne namjene u kojima se nalaze kolonije ciljnih vrsta šišmiša (navedeni u Prilogu N-7) ili njihovih dijelova (posebice krovista, tavana, tornjeva) izvesti na način da njihovi dijelovi (krovista, tavani, tornjevi) i nakon obnove omoguće nesmetan pristup skloništu životinja Elektroenergetske objekte planirati na način da se spriječi elektrokucija životinja. OIE planirati na način da se osigura

povezanost, odnosno kontinuitet staništa pogodnih za ciljne vrste. Potrebno je u načelu planirati izgradnju novih infrastrukturnih građevina izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže, osim ako nemaju značajni negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Rekonstrukcija postojećih infrastrukturnih građevina na području rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže mogu se provoditi ako nemaju značajni negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

4. SC2.ii. - Prilikom pripreme projektne dokumentacije projekata OIE provesti analizu rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i po potrebi analizu stupnja korištenja prostora od strane ciljnih vrsta posebno ptica, šišmiša i velikih zvijeri. Izvođenje istražnih radova i aktivnosti u svrhu utvrđivanja geotermalnih voda u energetske svrhe planirati izvan lokacija ciljnog stanišnog tipa 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost i vodotoka koji je područje ekološke mreže. Obnovu/rekonstrukciju zgrada javne namjene javnih objekata u kojima se nalaze kolonije ciljnih vrsta šišmiša (navedeni u Prilogu N-7) ili njihovih dijelova (posebice krovista, tavana, tornjeva) izvesti na način da njihovi dijelovi (krovista, tavani, tornjevi) i nakon obnove omoguće nesmetan pristup skloništu životinja. Elektroenergetske objekte planirati na način da se spriječi elektrokucija životinja. OIE planirati na način da se osigura povezanost, odnosno kontinuitet staništa pogodnih za ciljne vrste. Potrebno je u načelu planirati izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih građevina izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže osim ako nemaju značajni negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih građevina na području rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže mogu se provoditi ako nemaju značajni negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.
5. SC2.iii. - Minimizirati potrebu za izgradnjom novih trasa energetske infrastrukture, odnosno nove trase planirati uz trase / koridore postojeće infrastrukture.
6. SC2.iv. - Tijekom planiranja infrastrukture unutar ili u blizini područja ekološke mreže primijeniti rješenja temeljena na prirodi (NBS):
  - korištenje prirodnih retencija i vodotoka u zaštiti od štetnog djelovanja voda
  - izbjegavanje utvrđivanja obala te kanaliziranja i regulacije vodotoka
  - očuvanje povoljne građe i strukture obale, priobalnih područja i riječnih ušća
  - očuvanje povoljnih fizikalno-kemijskih svojstva vode u estuarijima
  - održavanje povoljne dinamike i vodnog režima, uključujući i razinu podzemne vode
  - očuvanje povezanosti vodnoga toka te planiranje pregrada na način da se omogućiti migracija ciljnih vrsta.

Dinamiku i način izvođenja radova i provođenja aktivnosti razminiranja planirati u skladu sa životnim ciklusima i ekološkim zahtjevima ciljnih vrsta kako bi se smanjilo njihovo uznemiravanje u kritičnim razdobljima životnog ciklusa. Za prirodne vodotoke iz kojih se planira navodnjavanje potrebno je izraditi studije opterećenosti postojećim vodozahvatima te kapaciteta, a kako bi se mogle utvrditi vrijednosti ekološki prihvatljivih protoka te primjereno procijeniti utjecaji dodatnih opterećenja na prirodna vodna tijela. Izgradnju novih vatrogasnih domova i pripadajuće infrastrukture planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže.

7. SC2.v. - Na razini pojedinačnih zahvata planirati korištenje voda iz prirodnih vodotoka i podzemnih vodonosnika na način da se izbjegne značajan negativan utjecaj uslijed promjena kojima bi se narušilo stanje voda i ekološki zahtjevi ciljnih vrsta vezanih uz vodene ekosustave. Zahvate regulacije vodotokova projektirati na način da se ne izvodi obaloutvrđivanje/kanaliziranje/pregrađivanje vodotoka odnosno minimalizirati potrebu za izvedbom hidrotehničkih zahvata te primijeniti mjere zelene infrastrukture i rješenja temeljena na prirodi. Trase cjevovoda sustava vodoopskrbe i odvodnje te ispusta pročišćene otpadne vode planirati u najvećoj mogućoj mjeri kroz antropogeno izmijenjena staništa te izbjegavati područja rasprostiranja ciljnih stanišnih tipova ili povoljnih staništa ciljnih vrsta i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Za prirodne vodotoke iz kojih se planira korištenje voda potrebno je izraditi studije opterećenosti postojećim vodozahvatima te kapaciteta, a kako bi se mogle utvrditi vrijednosti ekološki prihvatljivih protoka te primjereno procijeniti utjecaji dodatnih opterećenja na prirodna vodna tijela.
8. SC2.vi. - Izgradnju nove infrastrukture za gospodarenje otpadom planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj.
9. SC2.vii. - Kod provedbe projekata uređenja i izgradnje zelene infrastrukture (uređenje obale jezera i vodotoka) potrebno je očuvati postojeća staništa pogodna za ciljne vrste te površine pod ciljnim stanišnim tipovima. Na površinama gdje oni nisu prisutni te je potrebno uređenje i izgradnja zelene infrastrukture, za sadnju treba koristiti isključivo autohtone vrste.
10. SC2.viii. - Trase prometne infrastrukture planirati u najvećoj mogućoj mjeri kroz antropogeno izmijenjena staništa te izbjegavati područja rasprostiranja ciljnih stanišnih tipova ili povoljnih staništa ciljnih vrsta i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj.

11. SC3.i., SC3.ii. - Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće infrastrukture. Trase prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati na sljedeći način:

- izvan lokacija ciljnih stanišnog tipa 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost (speleološki objekt i buffer zona 500m)
- izbjeci ciljna staništa izmještanjem trase ili nadsvoditi vijaduktom
- projektirati most preko rijeka koje su područje EM da se izbjegne zadiranje u obale i vodotok i razdoblje najveće aktivnosti ciljnih vrsta (ribe, školjkaši, rakovi)
- kod dionica koje prolaze staništem visoke prikladnosti za ciljne vrste, omogućiti prohodnost planiranjem elemenata zelene infrastrukture
- na dionicama trasa unutar POP područja, po potrebi u projekt integrirati neprozirne ograde protiv buke

Prilikom razvoja projekata unapređenja plovnosti minimalizirati potrebu za provedbom aktivnosti produbljivanja dna vodotoka. Kod projekata unaprjeđenja plovnosti, kod aktivnosti produbljivanja dna vodotoka potrebno je osigurati razmještanje nanosa unutar korita vodotoka te zabraniti njegovo vađenje, a kako bi se osigurali prirodni procesi pronosa nanosa.

12. SC4.ii. - Izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj.

13. SC4.iii. - Izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste.

14. SC4.vi. - Izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže a kojima će se postići željeni cilj. Prilikom razvoja turističke ponude sagledati ranjivost prostora s aspekta rasprostranjenosti ciljnih staništa / staništa pogodnih za ciljne vrste, usluga ekosustava i/ili prihvatnog kapaciteta za posjetitelje.

Prijedlog mjera ublažavanja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže prilikom provedbe specifičnih ciljeva ITP 2021. – 2027. dan je u nastavku kako slijedi:

1. SC1.i., SC1.iii. - Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj.

2. SC2.viii. - Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj. Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće prometne infrastrukture.
3. SC5.i. - Izgradnju objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu, odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj. Planirati razvoj trasa prometne infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri uz trase / koridore postojeće prometne infrastrukture. Prilikom sanacija brownfield područja planirati sadnju autohtonih biljnih vrsta na način da se očuvaju ciljna staništa i staništa pogodna ciljnim vrstama.
4. SC5.ii. - Izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih infrastrukturnih objekata planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj. Prilikom razvoja projekata zelene i plave infrastrukture planirati sadnju autohtonih biljnih vrsta na način da se očuvaju ciljna staništa i staništa pogodna ciljnim vrstama. Vodnocomunalne zahvate projektirati na način da se ne izvodi obaloutvrđivanje/kanaliziranje/pregrađivanje vodotoka odnosno minimalizirati potrebu za izvedbom više hidrotehničkih zahvata na jednom vodotoku te primijeniti rješenja temeljena na prirodi. Kod planiranja povećanja turističkih kapaciteta, potrebno je istovremeno osigurati odgovarajući sustav odvodnje i zbrinjavanja otpadnih voda s najmanje trećim stupnjem pročišćavanja. Revitalizaciju šumskih puteva potrebno je planirati na način da se ona vrši unutar gabarita postojećih šumskih puteva. Plavu infrastrukturu temeljiti na prirodi bliskim rješenjima. Kod aktivnosti koje se planiraju u moru, zabranjeno je nasipavanje ciljnih stanišnih tipova.
5. Pravedna tranzicija - Planirati razvoj turističkih aktivnosti i izgradnju objekata izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste područja ekološke mreže i primjenom rješenja prihvatljivih za ekološku mrežu odnosno koji nemaju značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, a kojima će se postići željeni cilj. Prilikom razvoja turističke ponude sagledati ranjivost prostora s aspekta rasprostranjenosti ciljnih staništa / staništa pogodnih za ciljne vrste, usluga ekosustava i/ili prihvatnog kapaciteta za posjetitelje.

VI. NAČIN PRAĆENJA PREDVIĐENIH MJERA I UTJECAJA NA OKOLIŠ

Na području Republike Hrvatske provodi se praćenje niza parametara stanja okoliša čiji rezultati su najvećim dijelom sastavni dio Informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO) koji vodi Zavod za zaštitu okoliša i prirode Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i baza

podataka kojima raspolažu ostale nadležne institucije. Nadalje, u Republici Hrvatskoj uspostavljeni su i mehanizmi praćenja stanja okoliša kroz postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš. Kako bi se pratio mogući utjecaj provedbe oba programa na okoliš ne zahtjeva se uspostava novih sustava (programa) praćenja stanja okoliša.

MINISTRICA

Nataša Tramišak, mag.iur.